

**ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ,
ΛΕΝΕ ΣΤΗΝ «R» ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ
ΚΑΙ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ**

Τι “ψηφίζει” η αγορά

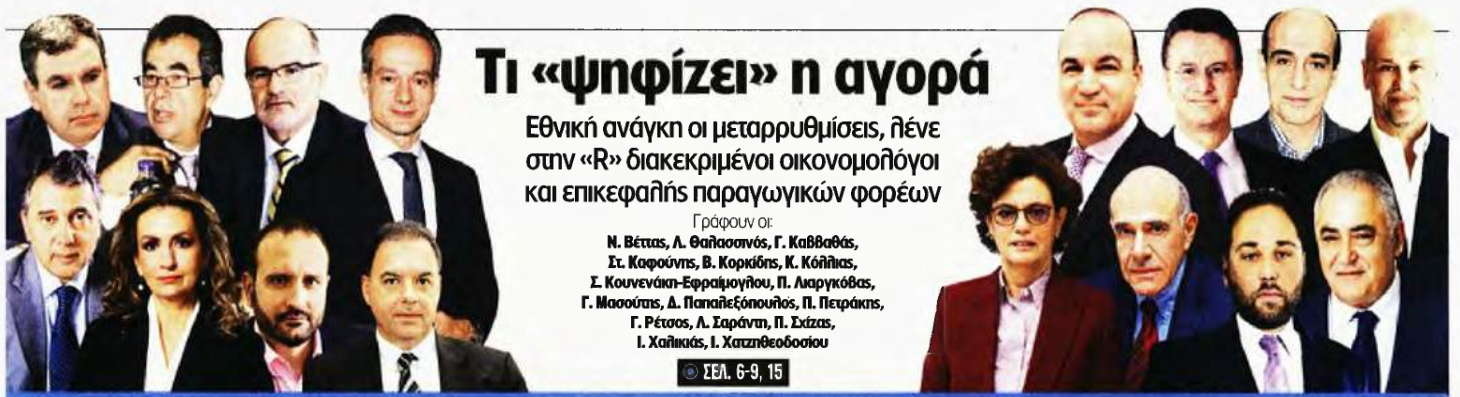
► **ΠΟΙΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ** προτείνουν για την επόμενη ημέρα στη φορολογία, στο ασφαλιστικό, στη Δικαιοσύνη, στην εκπαίδευση και στον κρατικό μηχανισμό

► **ΤΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΟΥΝ** την επόμενη κυβέρνηση για να παραμείνει η ελληνική οικονομία σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης. Οι ευκαιρίες που βλέπουν και τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν

ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ:

**Ν. ΒΕΤΤΑΣ, Λ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ, Γ. ΚΑΒΒΑΘΑΣ, ΣΤ. ΚΑΦΟΥΝΗΣ, Β. ΚΟΡΚΙΔΗΣ, Κ. ΚΟΛΛΙΑΣ,
Σ. ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ-ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ, Π. ΛΙΑΡΓΚΟΒΑΣ, Γ. ΜΑΣΟΥΤΗΣ, Δ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΠΕΤΡΑΚΗΣ,
Γ. ΡΕΤΣΟΣ, Α. ΣΑΡΑΝΤΗ, Π. ΣΧΙΖΑΣ, Ι. ΧΑΛΙΚΙΑΣ, Ι. ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΟΣΙΟΥ**

Τι «ψηφίζει» η αγορά

Εθνική ανάγκη οι μεταρρυθμίσεις, ήνε στην «R» διακεκριμένοι οικονομολόγοι και επικεφαλής παραγωγικών φορέων

Γράφουν οι:
Ν. Βέτας, Α. Θαλασσινός, Γ. Καββαθός,
Στ. Καφούντς, Β. Κορκίδης, Κ. Κόλλης,
Σ. Κουνενάκη-Εφραίμογλου, Π. Λαργκόβας,
Γ. Μασούτης, Δ. Παπαϊεζόπουλος, Π. Πετράκης,
Γ. Ρέτσος, Α. Σαράντη, Π. Στάζας,
Ι. Χαϊλικιάς, Ι. Χατζηθεοδοσίου

ΣΕΛ. 6-9, 15

Μεταρρυθμίσεις παντού

Στη φορολογία, στο ασφαλιστικό, στα εργασιακά, στο κράτος, στη Δικαιοσύνη, στην εκπαίδευση, στις επιχειρήσεις, στην αγορά και στις επενδύσεις. Γράφουν στην «R» καθηγητές, οικονομολόγοι, εκπρόσωποι φορέων της αγοράς και επιχειρηματίες

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΥΛΙΑ
d.christoulas@realnews.gr

Κρίσιμες μεταρρυθμίσεις που θα οδηγήσουν την ελληνική οικονομία σε μια σταθερή και βιώσιμη ανάπτυξη ζητούν να υλοποιηθούν την επομένη ημέρα των εκλογών διακεκριμένοι καθηγητές Οικονομικών και κορυφαίοι εκπρόσωποι του επιχειρηματικού κόσμου, με δηλώσεις τους στη Realnews. Μετάξύ άλλων, ζητούν επτάκλιση της απονομής δικαιοσύνης, επισημαίνοντας ότι η αργή δικαιοσύνη επιβαρύνει τις επιχειρήσεις και αποτρέπει τις επενδύσεις, καθώς και μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση, με δραστηριότητα της γραφειοκρατίας και των διοικητικών βαρών στη λειτουργία των επιχειρήσεων. Επίσης, οικονομολόγοι και φορείς της αγοράς ζητούν από το κράτος να συνεχίζει να επενδύει στην ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, ενώ κρίσιμη θεωρούν τη φορολογική μεταρρύθμιση με ταυτόχρονη «κλήρευση πολέμου» στη φοροδιαφυγή. Παρεμβάσεις ζητούν και στην παιδεία, στο πλαίσιο ενός συνδυασμού παροχής γνώσεων και δεξιοτήτων και επενδύσεων της τεχνικής εκπαίδευσης.

Με στόχο την ενίσχυση του επιχειρείν, εκπρόσωποι του επιχειρηματικού κόσμου αναμένουν τη δημιουργία περισσότερων χρηματοδοτικών «εργαλείων» για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της έλλειψης ρευστότητας. Επίσης, ζητούν τη συνέχιση της πολιτικής για μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, αλλά και την περαιτέρω απλοποίηση της διαδικασίας έγκρισης και υλοποίησης των επενδύσεων και τη συνολική βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος. Κρίσιμο θεωρούν και τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών έγκρισης και αδειοδότησης των επιχειρήσεων. Επιπροσθέτως, ζητούν μέτρα με τα οποία θα επιβραβεύονται σε μόνιμη βάση οι επιχειρήσεις που είναι συνεπείς στις οικονομικές υποχρεώσεις τους απέναντι στο Δημόσιο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ε. ΠΕΤΡΑΚΗΣ
Δημόσιος καθηγητής στη Εθνική Κοινωνιοοικονομική Πανεπιστημίου Αθηνών

Επιβεβλημένες αλλαγές στη νέα κυβερνητική θητεία

«**Η ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ** θα έχει να αντιμετωπίσει, καλώς εκόντων των πραγμάτων, ένα δυσκολότερο μακροοικονομικό περιβάλλον, που προκαλεί η σύσφιξη των συνθηκών χρηματοδότησης, και τη σταδιακή, σχετικά αργή, επιστροφή στην κανονικότητα: πτώση πληθωρισμού, χαμηλά επιτόκια, αποκατάσταση ενεργειακής και γεωστρατηγικής ισορροπίας. Στον θετικό αντίποδα βρίσκεται μια νέα γεωστρατηγική θέση της Ελλάδας, που θα δημιουργήσει νέες αναπτυξιακές ευκαιρίες. Συγχρόνως, το τραπεζικό σύστημα επιστρέφει στην ενεργό δράση -πλην νέων αναταράξεων- και τα μεταμνημονιακά δημόσια οικονομικά, με συνετό τρόπο, διαπνύονται τη δυναμική τους.

Παράλληλα, θα έρθουν εντονότερα στην επιφάνεια τα ουσιαστικά προβλήματα της οικονομίας, με κυριότερο το μεσαίο επίπεδο ανάπτυξης της και το μεσαίο επίπεδο ικανοτήτων και γνώσεων του συντελεστή «εργασία», με μια επίμονη υψηλή ανεργία σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αν και έχει μειωθεί αρκετά, και με ένα αρκετά υψηλό ποσοστό της κοινωνίας να βρίσκεται κοντά στα ζώνη της σχετικής φτωχοποίησης.

Υπό κανονικές συνθήκες, γνωρίζουμε ότι ανατέλλει μια θετικότερη δεκαετιαετία από την προηγούμενη, με βελτίωση της θέσης της εργασίας αλλά και των επιχειρήσεων. Για να συμβεί, όμως, αυτό χρειάζεται μια ουσιαστική μεταρρυθμιστική παρέμβαση: Παιδεία, στο πλαίσιο ενός συνδυασμού παροχής γνώσεων και δεξιοτήτων. Επίπεδο διαβίωσης και κοινωνική συνοχή ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, στο πλαίσιο ενός προγράμματος γενναίας αναμόρφωσης των επιδομάτων ανεργίας και των προνοιακών επιδομάτων. Τέλος, απαιτούνται νέες διαδικασίες απονομής δικαιοσύνης και ρυθμιστικής αποτελεσματικότητας στο πλαίσιο αναμόρφωσης και του τρόπου απονομής της δικαιοσύνης, αλλά και του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται η διαμόρφωση των κανόνων δικαίου.

ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, γενικός διευθυντής ΙΟΒΕ

Προώθηση της καινοτομίας και των εξαγωγών υψηλής αξίας

«**ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ** μεσολαβούν ανάμεσα σε μια περίοδο κρίσεων, κυρίως υγειονομικής και ενέργειας, αλλά με σχετικά γρήγορη μεγέθυνση της οικονομίας, και σε μια περίοδο που υπάρχει ανάγκη δρομολόγησης συστηματικά ισχυρής ανάπτυξης με δημοσιονομική σταθερότητα. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες προκλήσεων: Πρώτον, για τη μεσοπρόθεσμη πορεία της οικονομίας μετά τη βαθιά κρίση χρέους, ώστε να καλύψει σταδιακά το επενδυτικό κενό, να ενισχύσει τις εξαγωγές και να σταθεροποιηθεί σε επίπεδα που θα καθιστούν τη μελλοντική διαχείριση του χρέους περισσότερο ευχερή. Δεύτερον, για τις πρόσφατες αναταράξεις που έχουν δημιουργήσει η πανδημία, το κόστος ενέργειας και ο πληθωρισμός, που δεν θα υποχωρήσει εύκολα, ένα πλέγμα προβλημάτων που απαιτεί παρεμβάσεις στην παραγωγική βάση και στο κράτος. Τρίτον, κίνδυνοι από το εξωτερικό περιβάλλον δεν αποκλείονται και η οικονομία μας πρέπει να είναι προετοιμασμένη για αναταράξεις, ιδίως καθώς η παγκόσμια οικονομία προσπαθεί να εξισορροπήσει σε ένα περιβάλλον υψηλότερων επιτοκίων. Σε αυτό το σύνθετο πλαίσιο, όλα τα μέτρα της οικονομικής πολιτικής το επόμενο διάστημα, στις αγορές και στον δημόσιο τομέα, είναι σκόπιμο να κατευθύνονται συστηματικά προς έναν στόχο, τη σταδιακή ενίσχυση της παραγωγής και των εισοδημάτων. Αυτό προϋποθέτει επιλογές, ειδικότερα προώθηση της καινοτομίας και των εξαγωγών υψηλής αξίας κάθε είδους, σε σχέση με το τμήμα της οικονομίας που κινείται άτυπα και εσωστρεφώς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΙΑΡΓΚΟΚΩΣ
Πρόεδρος του ΚΕΠΕ και του Εθνικού Συμβουλίου Ποσοδομορφίας, καθηγητής Πανεπιστημίου Ηλιούπολης

Οι αναγκαίες τομές μετά τις εκλογές

«**ΔΥΟ ΕΙΝΑΙ** οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις που έχει ανάγκη η χώρα προκειμένου να συνεχίσει τη διαδρομή της η ελληνική οικονομία σε έναν ενάρετο κύκλο

«**Επτάκλιση της απονομής δικαιοσύνης.** Στην Ελλάδα, η οριστική επίλυση μιας δικαστικής διαφοράς για τις επιχειρήσεις ξεπερνά τα 4,5 χρόνια (στοιχεία 2020). Πρόκειται για τον μεγαλύτερο χρόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών-μελών, ο οποίος είναι υπερδιπλάσιος ακόμη και σε σύγκριση με την Πορτογαλία και τη Σλοβακία, που έχουν εκαυχρονίσει τα συστήματά τους. Οι δύο αυτές χώρες προσεγγίζουν, πλέον, τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (455 ημέρες). Το γεγονός ότι η Δικαιοσύνη παραμένει ακόμη στην «εποχή του χαρτιού» περιορίζει τη δυνατότητα διαχείρισης του απαραίτητου αριθμού υποθέσεων, με αποτέλεσμα ο ρυθμός επίλυσης αστικών και εμπροκικών υποθέσεων να διαμορφώνεται στην 24η θέση στην Ε.Ε. Οι καθυστερήσεις που δημιουργούνται στα πρωτοβάθμια δικαστήρια μεταφράζονται σε τρεις εκκρεμείς υποθέσεις για κάθε 100 πολίτες στο τέλος κάθε χρονιάς (21η θέση στην Ε.Ε.), δεδομένου ότι συχνά απαιτούνται 18 μήνες για μια αστική ή εμπροκική υπόθεση. Η μεγάλη αναμονή για εκδίκαση δυσχεραίνει τις ελληνικές επιχειρήσεις, αλλά και την επενδυτική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Λειτουργεί σε βάρος των φτωχών και υπέρ των πλουσίων, αφού χρειάζεται να έχει κάποιος χρόνο, χρήματα και αντοχές για να πληρώσει δικηγόρους.

«**Φορολογική μεταρρύθμιση με ταυτόχρονη κήρυξη πολέμου στη φοροδιαφυγή.** Το σημερινό φορολογικό σύστημα είναι άδικο και αναστατοεματικό. Φορολογεί υπέρμετρα τη μισθωτή εργασία, από την οποία αντλεί και τα περισσότερα φορολογικά έσοδα, ενώ αποτυγχάνει παταγωδώς να αντλήσει έσοδα από τους αυτοαπασχολούμενους. Βασίζεται επίσης σε πολύ υψηλούς συντελεστές έμμεσας φορολογίας, ενώ η φοροδιαφυγή έχει γίνει δομικό στοιχείο (πλούσιου και όχι πτωχού) της οικονομικής δραστηριότητας.

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών

Επιαναφορά της κανονικότητας

■ Η ΝΕΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ περίοδος θα βρει τη χώρα αρνητικά επηρεασμένη από τα γεγονότα της προηγούμενης 15ετίας (πτώση, μνημόνια, πανδημία, ενεργειακή κρίση, υποβαθμισμένη οικονομία). Η νέα κυβέρνηση είναι υποχρεωμένη να ανατόξει την αξιοπιστία του πολιτικού προσωπικού και να επαναφέρει την κανονικότητα. Απαιτούνται ριζικές μεταρρυθμίσεις σε διάφορους τομείς. Ενδεικτικά:

■ Φορολογικό σύστημα: Χαμηλότεροι συντελεστές για δημόσιους και ιδιωτικούς υπαλλήλους εξαρτημένης εργασίας, εκπώσεις σε οικογένειες με παιδιά των παραπάνω κατηγοριών, επιαναφορά μισθών και συντάξεων στην προ χρεοκοπίας εποχή. Το ισοδύναμο μπορεί να εξασφαλιστεί από τη φορολογία των φυσικών προσώπων ελεύθερης εργασίας και επιχειρηματικών κλάδων που φοροδιαφεύγουν, με αυστηρότερους ελέγχους και καλύτερο συντονισμό των ελεγκτικών μηχανισμών.

■ Αγορά εργασίας: Ελαστικοποίηση του πλαισίου σε όφελος των εργαζομένων, επιαναφορά των συλλογικών συμβάσεων, μέτρα για μείωση μείωσης εργασίας. Κίνηση πρόκλησης νέων, αυτοματοποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών για φορολογικούς και πολεοδομικούς ελέγχους, αδειοδοτήσεις κ.λπ., ώστε να περιοριστεί η εκμετάλλευση από τρίτους, με στόχο τη σύλληψη επιπλέον φορολογητέας ύλης. Άμεση και αυστηρή εφαρμογή των νόμων σε θέματα παραβάσεων του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας της αγοράς (αναστολή λειτουργίας επιχειρήσεων, πρόστιμα).

■ Εκπαίδευση: Συνείσφαση για ενίσχυση της δημόσιας παιδείας σε πόρους και προσωπικό, σύγχρονες ανεξάρτητες μετρήσιμες μέθοδοι αξιολόγησης, δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου για τη λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων χωρίς τον φόβο της σύγκρισης ή της λαϊκίστικης αντίληψης περί άπορων και εύπορων οικογενειών.

■ Υγεία: Ανάγκη αποκατάστασης της εμπιστοσύνης των πολιτών, με αύξηση των δαπανών σε υποδομές και προσωπικό, επαναλειτουργία των Κέντρων Υγείας, αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας και νοσοκομειακής περιβάλλουσας με όποιο πρόσφορο μέσο και τρόπο.

■ Δικαιοσύνη: Μείωση του χρόνου λήψης αποφάσεων, αποσυμφόρηση φυλακών, αυστηρότερες ποινές για ειδικά εγκλήματα, δικαστικά συμβούλια με μεικτές συνθέσεις, ανώτερος αριθμός επισυναπτόμενων εγγράφων από τον κάθε διάδοχο ώστε να μειωθεί ο αριθμός των σελιδίων που υποβάλλονται και αποτελούν πλάσματικό δείκτη στην αξιολόγηση των υποθέσεων, αλλά ισχυρό άλλοθι στους δικαστικούς λειτουργούς στον χρόνο ανακοίνωσης των αποφάσεων.

■ Κράτος: Ολοκλήρωση της επιτυχημένης ψηφιοποίησης του κράτους.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΛΙΚΙΑΣ
Ομότιμος καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Παρεμβάσεις για ουσιαστική ανάπτυξη

■ ΠΟΛΙΤΕΣ είναι οι υποσχέσεις από τους υποψήφιους πρωθυπουργούς. Όλοι υπόσχονται ότι θα λύσουν τα χρόνια προβλήματα των Ελλήνων τις πρώτες ημέρες της διακυβέρνησής τους. Από τα αναδρομικά των συνταξιούχων, την προστασία της πρώτης κατοικίας των δανειοληπτών, τη μείωση έως και τον μηδενισμό του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) στα τρόφιμα και άλλα βασικά είδη, τη μείωση του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα καύσιμα έως και την κατάργηση της ελάχιστης βάσης εισαγωγής στα πανεπιστήμια (γιατί να μείνει εκτός πανεπιστημίου ο υποψήφιος που έγραψε για 1, 2 ή 3, στη βαθμολογική κλίμακα 0-20).

Το ερώτημα είναι αν αυτά είναι τα πραγματικά προβλήματα των Ελλήνων. Προφανώς είναι και αυτά. Χαμηλόσυνταξιοδοτικοί, χαμηλόμισθοι οικογενειάρχες κ.λπ. αντιμετωπίζουν καθημερινά το πρόβλημα της ακρίβειας και με δέος σκέφτονται ότι, εάν ο γιος ή η κόρη δεν πετύχουν στο πανεπιστήμιο ή στο δημόσιο ΙΕΚ, δεν υπάρχουν τα χρήματα για να φοιτήσουν σε κολλέγιο ή ιδιωτικό ΙΕΚ. Αυτά όμως τα προβλήματα θα αντιμετωπιστούν μόνο με την οικονομική ανάπτυξη.

Αυτό είναι το κρίσιμο πρόβλημα της χώρας μας, η οικονομική ανάπτυξη, που θα οδηγήσει σε αύξηση των εισοδημάτων. Αυτό θα επιτευχθεί μέσα από επενδύσεις που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, αύξηση της παραγωγικότητας, αύξηση των εξαγωγών αγαθών (η δεύτερη σημαντική συνιστώσα του ΑΕΠ) και αύξηση των εισοδημάτων.

Επομένως, τα μέτρα που η κυβέρνηση πρέπει να λάβει την επομένη των εκλογών είναι εκείνα που ενισχύουν τις επενδύσεις, όπως μείωση ασφαλιστικών εισφορών, μείωση της γραφειοκρατίας, επανίδρυση της τεχνικής εκπαίδευσης, αναδιοργάνωση της Δικαιοσύνης κ.λπ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος του Συνδέσμου Επιχειρηματιών και Βιομηχανιών

Δεν έχουμε την ποδυτέλεια να εφυσχάσουμε

■ Η ΕΛΛΑΔΑ είναι σήμερα πιο φιλική προς την επιχειρηματικότητα σε σχέση με πριν από πέντε ή δέκα χρόνια και, σε ένα περιβάλλον διαδοχικών, πολύπλευρων προκλήσεων, έχει καταφέρει να αποκτήσει αναπτυξιακή ορμή που μπορεί να εξελιχθεί σε βιώσιμη και συμπεριληπτική προοπτική ευημερίας. Τα επόμενα χρόνια παρουσιάζουν μια εξαιρετική, αλλά όχι αυτόματη ευκαιρία για ένα άλμα προς τα εμπρός. Η επόμενη κυβέρνηση πρέπει να διαφυλάξει την πρόοδο που έχουμε πετύχει ως χώρα μέσα από μια διαδικασία επιτάχυνσης, αλλά και μια απόφαση επανένταξης, σε κρίσιμότερες τεχνικές της πολιτείας μας:

■ Να χτίσει πάνω στα θεμέλια της βελτιούμενης συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και αγοράς, απελευθερώνοντας τις δημιουργικές δυνάμεις στο εσωτερικό τους και εμβαθύνοντας ουσιαστικά τις γνώσεις και τις δεξιότητες σε σύγχρονες τεχνικές και τεχνολογικές ειδικότητες.

■ Να πετύχει τη ραγδαία επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης. Η αργή δικαιοσύνη επιβαρύνει τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, αποτρέπει επενδύσεις και, εντέλει, αποδυναμώνει και την ίδια.

■ Να κάνει μια μικρή επανάσταση στη δημόσια διοίκηση, με δραστική μείωση της γραφειοκρατίας και των διοικητικών βαρών στη λειτουργία των επιχειρήσεων, με πραγματικά διαλειτουργικά συστήματα και με δραστική απλοποίηση υπηρεσιών και διαδικασιών, πριν από την ψηφιοποίησή τους.

■ Ταυτόχρονα, να συνεχίσει να επενδύει στην ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, αντισταθμίζοντας τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης και πραγματοποιώντας τα κρίσιμα βήματα που απαιτούνται, προκειμένου η χώρα μας να αποκτήσει μια κυκλική και βιώσιμη οικονομία.

Δεν έχουμε την πολυτέλεια να εφυσχάσουμε. Η πρόοδος είναι ανιστρέψιμη, ιδιαίτερα στο αβέβαιο διεθνές περιβάλλον, ενώ και οι υπόλοιπες χώρες επιτακούν της αλλαγές τους. Έχουμε, όμως, κάθε δυνατότητα να πετύχουμε.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Παρεμβάσεις

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΛΛΙΑΣ
Πρόεδρος του Οικονομικού Επιμετητηρίου Ελλάδος

Τα κρίσιμα μέτωπα

■ **ΤΟ ΤΟΝΟ** ενδιαφέρον, το οποίο εκδηλώνεται τα τελευταία χρόνια για επενδύσεις στη χώρα μας, αλλά και η μαζική υλοποίηση πολλών εξ αυτών, δεν πρέπει να μας καθιστά κάλζουμ.

Αντίθετα, και εν αναμονή της ανάκτησης της επενδυτικής βαθμίδας -υπό την προϋπόθεση της εκλογής σταθερής και βιώσιμης κυβέρνησης, η οποία θα φέρει και ακόμα περισσότερες επενδύσεις- θα πρέπει να τρέξουμε ακόμα περισσότερο. Έτσι, ένα σημαντικό κομμάτι των μεταρρυθμίσεων, στις οποίες πρέπει να κινηθεί η επόμενη κυβέρνηση, είναι απολύτως απαραίτητο να κινηθεί γύρω από την περαιτέρω απλοποίηση της διαδικασίας έγκρισης και υλοποίησης των επενδύσεων και τη συνολική βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος.

Είναι κρίσιμες η μείωση του χρόνου ολοκλήρωσης των δικαστικών προσφυγών, η ταχύτερη έκδοση των σχετικών αποφάσεων, καθώς και η διαρκής επικαιροποίηση της γνώσης των δικαστικών λειτουργιών γύρω από τις εξελίξεις στο παγκόσμιο επιχειρηματικό γίγνεσθαι και τις σχετικές διαδικασίες.

Είναι κρίσιμη η καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών, σε ό,τι αφορά τόσο την αποστολή και μεταφορά των απαραίτητων εγγράφων και αρχείων, όσο και τη λήψη των απαραίτητων αποφάσεων για την έγκριση, έναρξη και ολοκλήρωση των επενδύσεων αυτών.

Είναι κρίσιμη η ενίσχυση του εκσυγχρονισμού των διαδικασιών έγκρισης και αδειοδότησης, ώστε να μην είναι χρονοβόρες, άρα να έχουν μειωμένο κόστος για τους υποψηφίους επενδυτές, να μη δημιουργούν στρεβλώσεις και, τελικά, να μη λειτουργούν αποτρεπτικά.

Πάνω απ' όλα, είναι κρίσιμη η διατήρηση της λειτουργίας της κρατικής μηχανής κατά τη διάρκεια του διαστήματος έως την πιθανή-δεύτερη εκλογική αναμέτρηση. Διότι αυτό θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο την αξιοπιστία της Ελληνικής Δημοκρατίας προς το εξωτερικό, που είναι και το μεγάλο ζητούμενο για τη χώρα, ανεξαρτήτως εκλογικού αποτελέσματος.

ΣΟΦΙΑ ΚΟΥΝΕΝΑΚΗ-ΕΦΡΑΙΜΟΓΛΟΥ
Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμετητηρίου Αθηνών

Εμφαση στην ενδυνάμωση των μικρομεσαίων

■ **Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ** που θα αναδειχθεί από τις εκλογές θα πρέπει να διασφαλίσει την αναπτυξιακή δυναμική που έχει δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια στην ελληνική οικονομία - με κοινή προσπάθεια της πολιτείας και των επιχειρήσεων. Θα πρέπει, κυρίως, να συνεχίσει τα βήματα που οδηγούν στον παραγωγικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, διασφαλίζοντας συνθήκες σταθερότητας και ασφάλειας, με πολιτική φιλική προς την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, ο επιχειρηματικός κόσμος αναμένει λελογισμένες παρεμβάσεις στήριξης απέναντι στις πιέσεις που δημιουργούν ο υψηλός ακόμη πληθωρισμός και η αύξηση των εμποσίων. Αναμένουμε, παράλληλα, να συνεχιστούν τα βήματα μείωσης της φορολογίας, των ασφαλιστικών εισφορών και του μη μισθολογικού κόστους της εργασίας, σε συνάρτηση με τη δημοσιονομική πορεία της χώρας. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην ενδυνάμωση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, με βελτίωση της πρόσβασης σε πηγές και εργαλεία χρηματοδότησης, μέσω του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης, καθώς και στην επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης, ώστε οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά να επωφεληθούν από φθηνότερες, καθαρές μορφές ενέργειας.

Ζήτημα προτεραιότητας για τις επιχειρήσεις είναι και η στενότερη σύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς, καθώς και η επένδυση σε προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης, με έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων. Παραμένει, τέλος, το αίτημα του επιχειρηματικού κόσμου για συνέχιση και ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων σε κρίσιμους τομείς, όπως είναι η δημόσια διοίκηση και το σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Πέρα από την ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης του δημόσιου τομέα, αναμένουμε τολμηρές αλλαγές και παρεμβάσεις για τη ριζική αναβάθμιση της λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών, για την ενίσχυση της διαφάνειας και συνολικά για την καταπολέμηση παθογενειών σε επίπεδο οργάνωσης και κουλτούρας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΕΤΣΟΣ
Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων

Η επόμενη ημέρα στον τουρισμό

■ **Η ΦΕΤΙΝΗ ΧΡΟΝΙΑ** φαίνεται ότι εξελίσσεται δυναμικά και η Ελλάδα εξαργυρώνει την εξαιρετική φήμη που κτίστηκε στη διάρκεια της πανδημίας. Με βάση τα δεδομένα μέχρι στιγμής, ο ελληνικός τουρισμός ενδέχεται να ξεπεράσει το τουριστικό «ρεκόρ» του 2019, δηλαδή, τα 18,2 δισ. ευρώ. Όμως, η δραστηριότητα του τουρισμού είναι κυκλική και, τώρα που η Ελλάδα είναι παγκόσμιο αναγνωρισμένο τουριστικό brand, θα πρέπει αυτό να συνοδεύεται με στρατηγική και οργάνωση για την επόμενη ημέρα. Έχουν γίνει πολλά και σημαντικά βήματα τα τελευταία χρόνια, όμως η πρόκληση είναι μεγάλη και τα «ανοστά ζητήματα» πολλά. Ως προς το σκέλος της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουρισμού, ο ΣΕΤΕ έχει και επανέληψη επιστημονική την ανάγκη για ενιαίο ΦΠΑ σε τουρισμό-μεταφορές στο 11%, ως ένα θέμα που θα πρέπει να αποτελέσει μέρος της μελλοντικής πλέον στρατηγικής του τουρισμού, ανάλογα και με την εξέλιξη των δημοσιονομικών μεγεθών. Επίσης, μεγάλο ζήτημα της τουριστικής βιομηχανίας εντοπίζεται στο θέμα της απασχόλησης και της αδυναμίας εύρεσης προσωπικού, ένα πολυπαραγοντικό ζήτημα, που απαιτεί περισσότερους και στοχευμένους ελέγχους, τήρηση των κλαδικών συμβάσεων και μεσοπρόθεσμα την κατάρτιση νέων εργαζομένων στις ειδικότητες του τουρισμού. Παράλληλα, η προσωπική λειτουργία και διακείηση των προγραμμάτων είναι μεζονος σημασίας. Σε επίπεδο υποδομών είναι εύλογο ότι κρατάει «δουλειά» τόσο σε μέγολα και με την εξέλξη υποδομής όσο και στα ενεργειακά - θα πρέπει, ωστόσο, να δοθεί βάρος και σε μικρότερες, επιμέρους υποδομές που επηρεάζουν επισκέπτες, αλλά και πολύ περισσότερο τους κατοίκους. Μιλάμε, επίσης, για σύνθεση προϊόντων, εμπλουτισμό υφιστάμενων αλλά και δημιουργία νέων. Και βέβαια τον τρόπο προώθησης της χώρας στο εξωτερικό. Συγκεκριμένες προτάσεις περιλαμβάνονται στο στρατηγικό σχέδιο το οποίο έχει επανηχοίσει ο ΣΕΤΕ και έχει παρουσιάσει και σε κυβέρνηση και τοπική αυτοδιοίκηση, έχοντας ανοίξει διάλογο στις τοπικές κοινωνίες.

Η συγκυρία είναι η κατάλληλη. Οι συνθήκες είναι ώριμες για να ξεκινήσει μια σειρά βασικών αλλαγών. Είναι ευκαιρία να κλείσουν τα παρατεταμένα ανοικτά μέτωπα για τον τομέα, με την εφαρμογή στρατηγικής και ενός μετρήσιμου οικονομικής πολιτικής που θα συμβάλει στη στοχευμένη ανάπτυξη προορισμών με όρους βιωσιμότητας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ
Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Επιμετητηρίων Ελλάδος

Τι αναμένει ο κόσμος των επιχειρήσεων

■ **ΓΙΑ ΕΜΑΣ**, οι προτεραιότητες που θα κληθεί να υπηρετήσει η επόμενη κυβέρνηση είναι σαφείς.

Προτεραιότητα είναι η διατήρηση της οικονομίας σε τροχιά ανάπτυξης και δημοσιονομικής σταθερότητας καθώς και η απόκτηση της επενδυτικής βαθμίδας για τα ομόλογα του Δημοσίου, η οποία θα επιτρέψει φθηνότερο δανεισμό για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Θα ενισχύσει την εικόνα της χώρας και θα ευνοήσει την προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων. Η σύνδεση της πολιτικής των φοροελαφρύνσεων και της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών - με λελογισμένα, αλλά σταθερά βήματα. Χωρίς επιστροφή στην υπερφορολόγηση, που μας γονάτισε για πάνω από μία δεκαετία και η διεκκίνηση της πρόβλεψης ειδικά των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στις δράσεις του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης. Με προσαρμογή των κριτηρίων και των διαδικασιών ένταξης, με μείωση της γραφειοκρατίας κ.λπ. Προτεραιότητα είναι η βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση. Με νέα χρηματοδοτικά εργαλεία, τα οποία είναι προσαρμοσμένα στις δυνατότητες και στις ανάγκες της μικρής επιχείρησης. Προτεραιότητα είναι να υπάρξει υπεύθυνο σχέδιο διαχείρισης των οφελών που συσσωρεύονται στη διάρκεια της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης. Με λύσεις βιώσιμες και υπεύθυνες, που ανακουφίζουν τους εαυτούς, όσους πραγματικά δυσκολεύονται. Χωρίς να στρέφονται σε βάρος των συνενών οφελειών: της επιχείρησης που αγωνίζεται και προσπαθεί να δανειστεί με καλύτερους όρους. Προτεραιότητα είναι η εφαρμογή πολιτικών για τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Με φορολογικές ελαφρύνσεις στα ενεργειακά τιμολόγια και στα καύσιμα, με επίτευξη της έναρξης του «Εξοικονομώ» για τις επιχειρήσεις. Είναι η επιτάχυνση των επενδύσεων για τη μετάβαση στην ενέργεια από ΑΠΕ. Και ιδιαίτερα για την υποστήριξη της αυτοπαραγωγής από επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Προτεραιότητα είναι η σοβαρή άσκηση του ελεγκτικού ρόλου του κράτους, εκεί που πραγματικά χρειάζεται:

■ Για την αντιμετώπιση των υπερβολικών αναμίσξεων στην αγορά πρώτων υλών.

■ Για την καταπολέμηση του παρεμπορίου.

Προτεραιότητα είναι η αποτελεσματική αστυνόμευση. Για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και την προστασία των επιχειρήσεων από καταστροφές και βανδαλισμούς.

ΛΟΥΚΙΑ ΣΑΡΑΝΤΗ
Πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Ελλάδος

4 μεγάλες προκλήσεις

■ **ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ** επιχειρήσεις -ιδίως μάλιστα οι μικρές και μεσαίες- εδώ και χρόνια έχουν αντιμετωπίσει τεράστια προβλήματα. Όμως έχουν αντέξει. Σήμερα, περιμένουν όποια κυβέρνηση προκύψει από τις εκλογές να δείξει πολιτική βούληση για ουσιαστική συμπαράσταση, ώστε να συνεχίσουν να προσφέρουν όσα μπορούν στην οικονομία και στην κοινωνία μας. Η κύρια προσδοκία από τις εκλογές -της σημερινής και της πιθανότερης δεύτερης- είναι μία: Να προκύψει μια σταθερή κυβέρνηση. Χρειαζόμαστε ένα όσο το δυνατόν πιο σίγουρο και σταθερό πολιτικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο οι επιχειρήσεις μας να μπορούν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν τα σχέδιά τους. Η πολιτική αβεβαιότητα μόνο αρνητικά μπορεί να επιδράσει στην υλοποίηση επενδύσεων, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην αξιοποίηση των μεγάλων και σημαντικών κονδυλίων για την πρόοδο της πατρίδας μας. Ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος (ΣΒΕ) έχει καταθέσει ολοκληρωμένες προτάσεις για την έμπρακτη υποστήριξη της πολιτείας στη βιομηχανία, με κύρια στόχευση την αντιμετώπιση των τεσσάρων μεγάλων προκλήσεων, που είναι:

1. Η ενεργειακή κρίση, η οποία δυστυχώς -παρά την πρόσφατη μείωση των τιμών- παραμένει ως συνεχής απειλή.

2. Οι αντίθετες οικονομικές συνθήκες και ιδίως η ραγδαία άνοδος των επιτοκίων δανεισμού και ο υψηλός πληθωρισμός.

3. Η κάλυψη των ελλείψεων σε προσωπικό -ιδίως σε μεσαία στελέχη και εργαζομένους με τεχνικές και ψηφιακές δεξιότητες.

4. Η ανάληψη δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού και πράσινης μετάβασης.

Η αλήθεια είναι ότι όλα τα παραπάνω θα θέλαμε να έχουν πολύ πιο κεντρικό ρόλο στην προεγκληματική συζήτηση και να καταλήγουν στο μεγάλο θέμα, που όλοι στην αγορά σκεφτόμαστε, αλλά σπανίως οι πολιτικοί θέτουν στο τραπέζι: την αλλαγή του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΤΣΙΘΕΟΔΩΣΙΟΥ
Πρόεδρος του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών και επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Πατρών

Αλληλαγές στις ρυθμίσεις οφειλών

■ **Η ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ**, είτε αυτοδύναμη είτε συνεργασίας, οφείλει να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις στη φορολογία και γενικότερα στον χώρο της οικονομίας, δίνοντας έμφαση στη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αλλά και των πολιτών που δοκιμάζονται από την ακρίβεια.

Θεωρώ επτακτική ανάγκη την αλλαγή στις ρυθμίσεις των δόσεων με την εφαρμογή μιας νέας, με την οποία οι οφειλέτες θα μπορούσαν να αποπληρώσουν το σύνολο των χρεών τους σε πολλές δόσεις και σίγουρα με επίπλο που να ανταποκρίνεται στα δεδομένα της εποχής, ώστε να μπορούσαν να υποχρεούνται όσο το δυνατόν περισσότερο οφειλέτες. Πάντα με στόχο την ενίσχυση του επιχειρείν, η αγορά περιμένει τη δημιουργία περισσότερων χρηματοδοτικών «εργαλείων» για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της έλλειψης ρευστότητας. Το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών συνεχίζει να υποστηρίζει την πρόταση που έχει καταθέσει για την επανεξέταση της διάθεσης των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αλλά και του ΕΣΠΑ, προκειμένου να σπληνθούν όχι μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις αλλά και οι μικρομεσαίες, που σήμερα απειλούνται με «λουκέτο» εξαιτίας των ειδικών συνθηκών που επικρατούν στην ελληνική οικονομία. Τέλος, από τις βασικές προτεραιότητες πρέπει να είναι η προστασία της πρώτης κατοικίας για τους πραγματικά αδύναμους. Θα είναι καταστροφικό για την κοινωνία να δούμε στίπια να βγαίνουν στο σφυρί, επειδή οι δανειολήπτες αδυνατούν να ανταποκριθούν στα νέα υψηλότερα επιτόκια και ενώ δεν υπάρχουν πλέον τα εισοδήματά τους. Η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και η εφαρμογή πολιτικών που θα έχουν ως στόχο τη βιωσιμότητα και την πρόοδο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων πρέπει να αποτελέσουν την απόλυτη προτεραιότητα για την επόμενη ημέρα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΒΒΑΘΑΣ
Πρόεδρος της Γενικής Συννομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών και Εμπόρων Ελλάδος

Το αγκάθι της έλλειψης ρευστότητας

■ **ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΡΕΥΝΕΣ** του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ γνωρίζουμε ότι η έλλειψη ρευστότητας και η υπερχρέωση αποτελούν τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Τα δύο αυτά προβλήματα, απότοκα της δεκαετούς οικονομικής κρίσης, τείνουν να μετατραπούν σε προβλήματα διαρθρωτικού χαρακτήρα, καθώς δεν έχουν υιοθετηθεί μέχρι σήμερα αποτελεσματικές πολιτικές για την αντιμετώπισή τους. Είναι γνωστό ότι οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι διαχρονικά αποκλεισμένες από το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αυτό σημαίνει ότι δεν έχουν τη δυνατότητα να ενταχθούν στα προγράμματα του Ταμείου Ανάκαμψης, όπου οι χρηματοδοτήσεις χορηγούνται μέσα από το τραπεζικό σύστημα. Η μη πρόβλεψη σε χρηματοδότηση στο περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί η μακρά περίοδος των διαδοχικών και παράλληλων κρίσεων της ελληνικής οικονομίας προκαλεί συχνά σοβαρή έλλειψη ρευστότητας. Αυτό, με τη σειρά του, οδηγεί σε αδυναμία εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων. Είναι ουσιώδης επιτακτική η ανάγκη να γίνουν περισσότερα για τη βιώσιμη ρύθμιση του ιδιωτικού χρέους και παράλληλα να υιοθετηθούν μέτρα για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων. Η ΓΣΕΒΕΕ έχει προτείνει τη θεσμοθέτηση χρηματοδοτικού σχήματος στα πρότυπα των επιστρεπτέων προκαταβολών ως μόνιμο εργαλείο χρηματοδότησης για κεφάλαια κίνησης αποκλειστικά για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Επιπλέον, την ενεργοποίηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας όχι ως ταμείου, αλλά ως τράπεζας που να χρηματοδοτεί τις επενδύσεις των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων. Αυτό κρίνεται αναγκαίο, καθώς μέχρι σήμερα η έλλειψη ρευστότητας και η μη πρόβλεψη σε χρηματοδότηση καθλώνουν τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις σε περιορισμένη κλίμακα επενδύσεων που συνθέτουν πρόβλημα από ίδια κεφάλαια. Η ανάπτυξη, η αύξηση της παραγωγικότητάς τους και η προσαρμογή τους στο νέο ψηφιακό και πράσινο περιβάλλον απαιτούν πρόβλεψη σε επαρκή επενδυτικά κεφάλαια.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΦΟΥΝΗΣ
Πρόεδρος του Εμπορικού Συλλόγου Αθηνών

5 ανατροπές, μία απόφαση

■ **ΠΕΡΑΣΑΜΕ** πολλά τα τελευταία χρόνια. Χρειάστηκε σκληρή δουλειά και υπομονή ώστε να σταματήσουμε την αιμορραγία και οι θυσιές δεν μπορεί και δεν πρέπει να πάνε χαμένες. Αποτελούν κοινωνική απόφαση τόσο η επίταξη και ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων που ξεκίνησαν τα τελευταία χρόνια, αλλά και η γενναία απόφαση για την πραγματοποίηση νέων, απαραίτητων για τη δημιουργία ενός κράτους σύγχρονου με φιλοεπενδυτικό και φιλοεργατικό χαρακτήρα.

1. Σήμερα πρέπει να λάβουμε τις αποφάσεις που θα επαχύνουν την απονομή δικαιοσύνης, δημιουργώντας αίσθημα ασφάλειας και ισονομίας.

2. Η αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου που αφορά τη μικροεγκληματικότητα, ώστε, αν κάποιος συλληφθεί 100 φορές, να μη μένει σπυριώτρης και να το επαναλάβει για 101η φορά, φαντάζει ως εξαιρετικά λογική απόφαση.

3. Η Αστυνομία, με ενίσχυση και εκπαίδευση τόσο του προσωπικού όσο και των μέσων, πρέπει να εφαρμόζει τον νόμο, ώστε κάθε παιδί, κάθε επισκέπτης ή κάτοικος της χώρας μας να μπορούν με ασφάλεια να περπατούν παντού.

4. Η κωδικοποίηση των φορολογικών και λοιπών κανόνων που αφορούν την επιχειρηματικότητα κατά τα πρότυπα σύγχρονων ευρωπαϊκών κρατών θα απελευθερώσει ενέργεια και θα λειτουργήσει ως μαγνήτης μεγάλων και μικρών επενδύσεων.

5. Και τέλος, η δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος παιδείας με δημόσιο αλλά και ιδιωτικό πύλινα, που θα εφοδιάζει τα παιδιά μας με τις αναγκαίες δεξιότητες του σήμερα, είναι η βάση για να χτίσουμε την Ελλάδα του αύριο. Παρεχόμενη παιδεία από άδρους καθηγητές σε οργανωμένα ιδρύματα όχι απλώς θα κρατήσει τους νέους στη χώρα, αλλά θα φέρει και εκατοντάδες χιλιάδες άλλους από όλο τον κόσμο, συνεκφέροντας συνάλλαγμα, αλλά πάνω από όλα ενέργεια που μόνον οι νέοι διαθέτουν.

Γιατί, εντέλει, οι σημαντικές κατακτήσεις δεν απαιτούν χρήματα αλλά βούληση. Αυτή θα απαιτήσει με εμείς ως ο ισχυρότερος κλάδος της ελληνικής οικονομίας, ώστε η χώρα να κατακτήσει τη θέση που της αξίζει στον παγκόσμιο χάρτη.

ΔΡ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ν. ΣΧΙΖΑΣ
Ερευνητής του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης στο τμήμα Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικών

Αυτοδύναμη ελληνική οικονομία

■ **ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ** της κρίσης, οι κυβερνήσεις συνεργασίας ήταν αναγκαία κακό ώστε τα δύσκολα μέτρα να έχουν τον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό ανοχής από την ελληνική κοινωνία. Στις εκλογές του 2023, το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι πόσα κόμματα θα σχηματίσουν αυτοδύναμη, αλλά ποιο ή ποια κόμματα θα αποσπάσουν την ευρεία συναίνεση στη βιώσιμη οικονομική ευημερία.

Η εκτίναξη των επιτοκίων, η διεθνής άνοδος των τιμών της ενέργειας, η αύξηση του εργασιακού κόστους έχουν επιβραδύνει την παγκόσμια οικονομία και η ανισορροπία τους αποτελεί μονόδρομο. Απαιτείται ένας καλά επιλεγμένος συνδυασμός αντιστάθμισης εισαγωγών πετρελαιοειδών με εγχώρια παραγωγή πράσινης ενέργειας, επενδύσεων σε δημόσιες υποδομές, σταθερού και ανταγωνιστικού τουριστικού εισοδήματος, αύξησης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και αλλαγής των μεταφορών σε χαμηλότερες εκπομπές αερίων, βελτιώνοντας παράλληλα την ποιότητα της στέγασσης και την κινητικότητα. Η αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών και η εφαρμογή του πακέτου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θαρακκίζουν την οικονομία. Η επίτευξη και διατήρηση πρωτογενών πλεονασμάτων αποκλειστικά και μόνο από τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου, η καλύτερη στόχευση μέτρων ενεργειακής στήριξης και η διατήρηση των δημόσιων εσόδων, με παράλληλη διέγερση της φορολογικής βάσης, θα επέτρεψαν την αυτοδύναμη ελληνική οικονομία. Η διατήρηση της δυναμικής των μεταρρυθμίσεων, η συνέχιση των προσπαθειών για τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος μπορούν να διασφαλίσουν τη βιώσιμη ανάκαμψη μακροπρόθεσμα.

Η επενδυτική βαθμίδα παρέχει ένα μαζιλίκι ιδιαίτερα σε περιόδους σοβαρών κρίσεων, ωστόσο οι ανωτέρω παράγοντες αποτελούν τον καταλύτη στην περαιτέρω αύξηση του βιοτικού επιπέδου. Η ευρεία στήριξη της κοινωνίας, η διατήρηση της συναίνεσης και η υποστήριξη των ευάλωτων νοικοκυριών θα συμβάλουν στη συνειδητή της προόδου σε μακροπρόθεσμη βάση.

η άποψη

του ΒΑΣΙΛΗ ΚΟΡΚΙΑΔΗ*

* Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιώς

Μόνιμη επιβράβευση για τις συνεπείς επιχειρήσεις

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ κατάφερε να βγει αλώβητη από την υγειονομική, ενεργειακή και μεταναστευτική κρίση και να περιορίσει αισθητά τις συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία σημειώνοντας εξαιρετικές επιδόσεις. Πλέον οι επιχειρήσεις που ανοίγουν καθημερινά σπάνε το ένα ρεκόρ μετά το άλλο, ενώ αυτές που κλείνουν είναι πολύ λιγότερες. Ρεκόρ σημειώνουν οι ελληνικές εξαγωγές αλλά και οι ξένες επενδύσεις, ενώ η ανεργία έχει πέσει στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων ετών. Η υλοποίηση μεγάλων μεταρρυθμίσεων πρέπει να συνεχιστεί με αμείωτη ένταση. Μεταρρυθμίσεις σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του κράτους. Μεταρρυθμίσεις στη φορολογία, στην ασφάλιση, στη Δικαιοσύνη, στην ψηφιοποίηση του κράτους στην άρση της γραφειοκρατίας και φυσικά στη δημιουργία ενός ακόμη πιο φιλοεπενδυτικού περιβάλλοντος, που θα διέπεται, όμως, από κανόνες που όλοι θα σέβονται. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια έχουν γίνει πολλά σε όλους αυτούς τους τομείς της οικονομίας, αλλά «ο εχθρός του καλού είναι το καλύτερο».

Η χώρα μας πρέπει να προχωρήσει σε εκείνες τις μεταρρυθμίσεις που απατούνται και για τις οποίες έχει δεσμευτεί, όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα των εκταμιεύσεων του Ταμείου Ανάκαμψης, για να αυξήσει τον δυναμικό ρυθμό ανάπτυξης. Πρέπει να προχωρήσει τάχιιστα στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Και φυσικά οι μεταρρυθμίσεις προϋποθέτουν συνέπεια και τόλμη. Θα πρέπει, επιτέλους, να υπάρξει μια μόνιμη επιβράβευση στις συνεπείς επιχειρήσεις, οι οποίες μέσα σε ένα δύσκολο οικονομικό περιβάλλον κατάφεραν να ανταποκρίνονται στις φορολογικές, ασφαλιστικές και δανειακές τους υποχρεώσεις. Θα πρέπει να δίνονται κίνητρα σε νέους και νέες να επιχειρήσουν όχι μόνο μέσα από χρηματοδοτήσεις και επιδοτήσεις, αλλά κυρίως μέσα από τη δημιουργία ενός πιο απλού και σταθερού επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Η Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει μπροστά, έτσι ώστε αφενός να εκμεταλλευτεί τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, αλλά και για να μπορέσει να σταθεί επάξια στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

Αυτό που έχει ανάγκη η ελληνική οικονομία είναι σκληρή και μεθοδική δουλειά. Είναι ξεκάθαρο πως δεν μπορούμε να αγοράσουμε ανταγωνιστικότητα, αλλά πρέπει να τη δημιουργήσουμε. Πρέπει να υπάρξει μέριμνα για εκείνες τις εταιρείες οι οποίες κατάφεραν με νύχια και με δόντια να επιβιώσουν, μετά από μια δεκαετή κρίση χρέους και τρία χρόνια υγειονομικής και ενεργειακής κρίσης. Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα ταμείο «ανακούφισης» μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μέσα από το οποίο το κράτος θα πρέπει να στηρίζει στοχευμένα εταιρείες που πλήττονται από εξωγενείς κρίσεις.

Για την επιχειρηματική κοινότητα αυτονόητη θα ήταν μια εθνική στρατηγική, στηριζόμενη απ' όλες τις πολιτικές δυνάμεις, σε μεγάλα θέματα όπως είναι, για παράδειγμα, η οικονομία. Να υπάρξει εθνική στρατηγική για σταθερή και βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Για ουσιαστική επανεκκίνηση της εγχώριας επιχειρηματικότητας.